

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan s ponedeljkom, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem leta naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Ljubljana sedež ravnateljstva za južne proge državnih železnic.

V Ljubljani 21. decembra.

V včerajšnji seji mestnega zbora Ljubljanskega utemeljeval je mestni odbornik g. J. Hribar svoj samostalni predlog, naj se odpošlje do vis. c. kr. trgovskega ministerstva prošnja, da se izbere Ljubljana za sedež ravnateljstva za južne proge državnih železnic blizo tako le:

„Slavni zbor! Iz odgovora, katerega je dal gospod trgovinski minister deputaciji poljskega kluba državnega zbora, prosečej za decentralizacijo uprave državnih železnic, razvidno je, da je na merodajnem

mestu prevladalo pač jedino pravilno mnenje, da se uprava tolikih, v tako raznih od sebe oddaljenih deželah se nahajočih in tako raznim potrebam službečih prog, kakor se jih sedaj nahaja pod upravo ravnateljstva za oskrbovanje prometa na c. kr. državnih železnicah, ne da uspešno voditi z jednega upravnega središča, da bi to podjetja nameu ne ne bilo na kvar. Tem bolj je umevno pa to postaja, ako se vzame v ozir, da vladno delovanje glede podržavljenja v privatnej upravi stoječih železničnih prog še ni končano, temveč, da se ima ta za razvoj narodnega gospodarstva, domače obrtnije in trgovine tako važna akcija nadaljevati in da je vzprejeto načelo, da se imajo v prihodnje vse večje in važnejše železnične proge graditi v lastnej režiji države.

Že sedaj ima država na severu in jugu, na zapadu in iztoku mnogo železnic, katere so od glavnih prog čisto izolirane, v lastnem oskrbovanji.

Dasi se v našem veku, ko telegrafске žice preprežajo vse kroge sveta, dá promet ravnati tudi iz daljave, ima pa tako uradovanje ta nedostatek, da odločujoče osebe ne morejo iz lastne skušnje in po natančnem poznavanju razmer uravnati prometa krajevnim potrebam primerno. Morajo se tedaj zanašati na službeno osebje, katerega predlogi in nasveti jim imajo služiti za podlago dotičnih posvetovanj; da se pa najboljši, najvestnejši in stvar samo najbolje pospešujoči nasveti sodijo v daljavi vse drugače, ko na lici mesta, je splošno priznana stvar.

Resničnost te trditve more človek vsak dan pri raznih prometu in trgovini službečih zavodih opazovati; kar pa se posebno tiče železnic, dokazuje jo najboljše okolščina, da male železnice z lastno upravo — kakor to dokazujejo statistični podatki — imajo razmerno večji promet in večji dohodek za vsak kilometer daljave, kakor velike železnice s

centralno upravo. Do tega spoznanja prišlo je tudi visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo, in, dasi ne trdim, da bi mu ne bili merodajni tudi drugi uroki morebiti političnega pomena, mislim vendar, da ga je v prvej vrsti to napotilo do sklepa, ustanoviti štiri ravnateljstva za upravo državnih železnic, katerih vsako bode imelo popolno neodvisnost glede uprave in prometa, tedaj izvršujočo moč.

Kolikor se da soditi s tega, kar o tej nakani trgovinskega ministerstva doslej transpirira, imela bi ta ravnateljstva svoje sedeže na Dunaji, v Lvovu, Pragi in Trstu, poleg tega pa bi na Danaji ostal tudi glavni urad za nekatere skupne agende.

Vsakakor pa je toliko ko gotovo, da se v trgovinskem ministerstvu ne misli na to, da bi se pri tej reorganizaciji državnih železnic jemal na Ljubljano večji ozir, ko do sedaj. Dasi se je namreč že takoj potem, ko ste se podržavili Elizabetina in Rudolfova železnica, začela uprava decentralizovati s tem, da se je ustanovilo več glavnih uradov ali tako zvanib „Oberämter“, vendar Ljubljana ni dobila takega urada, pač pa mnogo manjša in po svojej legi naposled nevažnejša, ako ne manje važna mesta, kakor n. pr. Steyer in Beljak.

Čas je tedaj, da se visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo in uprava državnih železnic konečno začne tudi ozirati na deželno glavno mesto Ljubljano in priložnost mu je dana sedaj, ko se ima za južne proge državnih železnic ustanoviti ravnateljstvo. Da bi tako ravnateljstvo v Trstu bilo na perefiriji prog, razvidno je, ako se površno pogleda na zemljevid, v Ljubljani pa bi bilo skoraj v sredi ni.

Predlagam tedaj: 1. Naj se vzprejme in visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu odpošlje naslednja prošnja:

LISTEK.

Časnikarstvo in naši časniki.

(Dalje.)

Tej strahoviti napabki po naših časnikih se bi vsaj nekoliko prišlo v okom, ko bi se po listih ustanovila brezizjemna navada, da se vsak pisatelj, naj bode že goli poročevalec, dopisnik ali pa pravi publicist, podpiše z lastnim imenom. To dosedanje brezimenstvo gotovo zelo kratki veljavo časopisom. Ko bi se uvela navada, da je podpisan pisatelj porok za pravico in resnico poročila ali razprave, pridobili bi vestni, spretni, izvedeni in učeni časnikarji in dopisniki časniški mnogo veljave pred svetom; iz časnikov bi pa izginile vse one slepe vešče, ki po njih brkljajo brez vsega namena, izginili bi iz njih vsi oni nespretni in nevedni mazači in oni sleparski pisarji, ki za par kebrov ali pa za vsakdanji kruhek čitajoče občinstvo sleparijo. Občinstvo bi se potem kmalu privadilo ločiti lučiko od dobrega žita, prazne pleve od zrna. Koliko takih puhlih časnikarjev in urednikov, praznih ali celo zvižaskih pisarjev rogovili sedaj po slovenskih novinah! Nič jim ni za resnico in pravico, velja jim jedino le, kar polni prazni že-

lodec njim in njih nedolžni rodovini. Ko bi se ti morali podpisovati pod svoje proizvode, pisali bi gotovo polovico manj, pisali bi drugače — ali bi pa pisanje celo opustili, ker bi nikdo ne čital šušmarij z njih popolno firmo. Bilo bi potem polovico manj časnikarjev in ti sami bi bili boljše plačani, bolj čislani. Občinstvo samo bi potem kmalu spoznalo značajne može, svoje prave boritelje in branitelje ter jih tem lože podpiralo v njih boji zoper sleparijo in laž; občinstvo samo bi tudi spoznalo one brezvestne ali širokovestne pisarje po časnikih, one politične veterance in omahljivce, ki se mu hlinijo, da je lože prevarajo, ki bi tudi dušo prodali, ko bi jo le kdo — če tudi vlada — za mali denar kupiti hotel.

Starejši čitatelji novin, ne slovenskih, ampak tujih se bodo gotovo še dobro spominjali leta 1850, ko se je to vprašanje v francoskem državnem zastopu živahno razpravljalo. Takrat je bil de Fingny nasvetoval, da mora vsak pisatelj v novinah prijavljeni sestavek političnega, modroznankega in verskega zadržaja podpisati s svojim pravim imenom. V imenu levice je proglasil Lavergne, da se ujema z rečenim nasvetom, a s tem pogojem, da bode ta podpis jedina ograja tiskovni svobodi. A kljub temu je zanj glasovalo le 313

poslancev, zoper njega pa 281; vzprejet je bil, a z razmerno malo večino. Ta sklep je bil jako moder, kajti koristi te postave zelo prekrivajo vse nje neprilike in napake. Pokazalo se je to najočitnejše za časa samovoljnega vladarstva Napoleona III., ko so se francoski časopisatelji mej vsemi odlikovali po svojej uglajenosti, prebrisanosti in spretnosti. Te postave, te navade se francosko časopisje drži še dandanašnji. Po Francozih so se tudi drugodi radi ravnali. Tako nosijo vsi veliki, veljavni italijanski listi pod sestavki in članki tvrdko dotičnih pisateljev, da se izrazim z besedo Tržaške „Edinosti“. Pri teh veljavnih italijanskih listih ne mislim na Goriškega „Corriera“, na „Cittadino“, „Indipendente“, „Osservatore“ (Adria) v Trstu, na „Bilancia“ v R-ki in razne laško pisane liste v Avstriji, mislim pa na one liste iz kraljestva italijanskega: na „Roma“, „Riforma“, „Opinione“ in „Fanfulla“ iz Rima, „Perseveranza“ iz Milana, „Opinione Nazionale“ iz Florence itd. Jednako ravnajo španski veljavnejši listi n. pr. „Epoca“, „Globo“, „Imparcial“. Drugi narodi se pa neso hoteli poprijeti francoske navade in njih časnikarji ne podpisujejo sestavkov v novinah. Tako novinarji angleški, nemški in avstrijski (pri raznih narodih) ne podpisujejo člankov in dopisov v časopisih. Tako tudi v

Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo!

Ker se imajo doslej v upravi ravnateljstva za c. kr. državne železnice stoječe proge v južnem delu države po že v prihodnji spomladi pričetem zidanju proge Hrpelje-Trst pomnožiti, in se bode vsled tega veliki del iz Tržaške luke izvirajočega, za druge dežele cesarstva namenjenega prometa napeljal na državne železnice, misli zastop glavnega mesta Ljubljane, da je brezdvoybeno, da potem pripada postaji Ljubljana z ozirom na promet, kakor tudi na vzdrževanje prometa podvojena važnost.

Prikrivati pa si ne more zastop glavnega mesta Ljubljane, da tudi z dovršenjem proge Hrpelje-Trst neso še dodelane vse državne železnične proge v južnem, za prospeh toliko važnem delu cesarstva, ampak da se v najkrajšem času pokaže neogibljiva potreba, da se postaja Ljubljana zveže s postajo Divača ali posredno, ali celo neposredno potom nove železnične proge, ali potom eksproprijacije že obstoječe proge južne železnice. Razen tega pa visoka c. kr. vlada in obe zbornici državnega zbora že večkrat in tako odločno izraženo željo prebivalstva Kranjske, za železnico po za ustanovljenje industrijalnih naprav tako ugodno ležečej, že sedaj po znamenitej domačej in veleobrtniji in na vinskem pridelku bogatej Dolenjske ne bodo mogli še dalje nerešeno pustiti in utegne ta železnica, katera ima tudi eminentno strateško važnost, končno le zidana biti.

Mestni zastop glavnega mesta Ljubljanskega, kateri je že prej kazal na sedanjo važnost železnične postaje v Ljubljani, usoja si tedaj visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo z ozirom na predstoječa razpeljavanja opozarjati na za bodoči razvitek južnih državnih železnic važno lego glavnega mesta Ljubljane.

Pač brezdvoybeno je, da je prometu in notranji upravi na korist, kakor tudi nič manj za trgovsko občevarje jako važno, da se nastanijo višji, z izvrševalno močjo pooblaščenji uradi na železničnih, z razkrižjih, ki neso samo za sedaj važna, temveč v še večje meri v bodoče, katera leže v sredini železničnih prog, katere se imajo oskrbovati, ali še pridejo v ta položaj.

Ker se pa vse to navedeno ujema pri Ljubljani, usoja se prositi:

„Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo izvoli, priznavajoč faktične odnose, glavno mesto Ljubljano določiti sedežem ravnateljstva državnih železnic južne proge cesarstva.“

Nadalje mestni odbornik g. Hribar predlaga:

2. Slavna trgovska in obrtna zbornica se povabi, da se pridruži tej prošnji.

3. Gospod župan Grasselli se naprosi, da osebno in v družbi z ostalimi državnimi poslanci kranjskimi in slovenskimi sploh stori v dosego

prošenega namena na merodajnih mestih potrebne korake.

Vsi predlogi vzprejmó se jednoglasno mej občnim odobravanjem mestnega zastopa. G. župan izjavi, da bode radovoljno z največjim veseljem ustregel izraženej želji mestnega zbora.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 22. decembra

V včerajšnji seji **hrvatskega** sabora je bilo videti mnogo žandarjev. Dijaska galerija je bila zaprta; ban je bil prisoten. Na dnevnem redu je bilo poročilo verifikacijskega odseka. Poslanec Barčič predlaga naslednjo resolucijo: „Ker se finančni in drugi uradi poslužujejo dvojezičnih pečatov in ker je to po postavi, katero Magjari sami priznavajo, nezakonito in nedovoljeno, torej predlagam: „Vladi se naroča, da ima svojim podredjenim oblastvom odrediti, ka se ne smejo ozirati na dopise z dvojezičnimi pečati in na one, ki neso v hrvaščini pisani ter da ne smejo podpirati vzajemna oblastva; vsaki samoupravni uradnik, kateri bi se tej odredbi ustavljal, se ima odpustiti iz službe.“ — Lončarić in tovariši stavijo naslednji predlog: „Ker sta bila poslanca Pilepić in D. Starčević v seji z 19. dne t. m. dala povod nečutenemu škandalu, naj se jima dá ukor in naj se izključita iz osmih saborskih sej.“ Na to se prične tajna seja. —

V tajnej seji sabora se je unela jako živahna debata. Starčevići so skušali zadnje nered opravičevati z nadlegovanjem svoje stranke in z nasilstvom proti njej. Pilepić je obžaloval svoj prestop, D. Starčevića pa ni bilo pri seji. Sklenilo se ni nič določnega. Predlog o izključenju pride v današnji seji na dnevni red. Pilepić in Starčević se bosta posluževala pravice zagovornišтва, katero jim dopušča poslovni red sabora.

Neodvisna narodna stranka se je jela rušiti. Marković je že izstopil in se pridružil Starčevićem. Spor se je rodil, ker so članovi neodvisne stranke (pristaši Mrazovičevi) v saboru drugače se vedli, kakor jim je to velel v „Pozoru“ priobčeni program. Ne ve se še, kateri stranki se bodo pridružili izstopivši Mrazovičevci; jeden del bode šel bržkone mej „divje“. O Derenčinu se trdi, da namerava odložiti svoj mandat.

Srbska stranka se je v četrtek osnovala na podlagi pravil, koje je izdelal pooblaščen odsek. Stranka se stavi na podlago nagodbe in se bode naslanjala na narodo stranko. Smoter srbski stranki je poudarjanje specifično srbskih interesov v cerkvi, šoli in narodu; ona zahteva v prvi vrsti zakonito priznavanje srbskega imena, jednakopravnost cirilice, donesek iz deželne fonda za cerkvene in šolske potrebe, samoupravo srbske cerkve in šole. Vsi Srbi, tudi oni, ki so bili prej v narodni stranki, so se pridružili novi srbski stranki.

V 27. dan t. m. se bode v **Solnogradu** sešel osnujoči zbor solnograškega agrarnega društva. Namen tega društva se v „Salzb. Chronik“ tako-le opisuje: „Agrarno društvo bode posvetovalni organ za poslance deželne in državne

zbora. Agrarno društvo mora položiti temelj združnej organizaciji zemljiških posestnikov, — kmetskim zadrugam. Ako se te jedenkrat osnujejo, potem je storjen velik korak naprej; potem se bode dalo od pomoči mnogim pritožbam, ki se sedaj brezuspešno naglašujejo.“

Vnanje države.

V četrtek je mej zborovanjem **Italijanske** kamore neki čevljar, Flaminio Oldrini, iz javne tribine uspal na rudečih listkih tiskane manifeste s klicom: „Evviva Oberdank!“ Kmalu na to pa neki tiskar, Luigi Rempicci, na zelenih listkih tiskano oporoko Oberdankovo, kriče: „Evviva Italija, evviva Oberdank!“ Predsednik je poslance nagovarjal, da naj bodo mirni v očigled tem demonstracijam, ki motijo parlamentne obravnave in njega svobodo. — „Rassegna“ poroča, kakor trdi, iz najboljšega vira naslednje o obisku nemškega cesarjeviča pri papežu: „Ko je papež po polurnem nepolitičnem pogovoru videl, da se cesarjevič odpravlja na odhod, vprašal ga je opotavlja se, ako nema nobene misije, nobenih predlogov izročati. Cesarjevič je odgovoril, da mu je naročeno izjaviti živo željo cesarjevo in kneza Bismarcka, da se zopet povrne mir mej Nemčijo in sv. cerkvijo, v kolikor dopuščajo zakoni in institucije države. Na to pa ni papež ničesar odgovoril.“

Ruskemu carju se je prigodila nezgoda, o kateri poročata soglasna telegrama Berolinskej „Nat. Ztg.“ in ruskemu poslaništvu v Berolinu tako-le: „Ko se je car Aleksander peljal na lov, splasil se mu je konj in ga vrgel iz sanij tako, da se mu je poškodovalo desno pleče, pa obče mislijo, da ne nevarno.“ Skoro gotovo je pričakovati, da se bode to poročilo na vse strani popisovalo in pretiravalo. — Kokhanovljevi komisiji je svoje delo ustavil. Tajni svetnik Durnovo, poverjenik ministra Tolstega v komisijonu, je izjavil, da se ministru nikakor ne zdi shodno upegljati premembe in novotarije v lokalni upravi ter da se mu najbolše zdi, da ostane vse pri starem. — General Černajev, vrhovni gubernator v Turkestanu, ki se neprestano trudi ruskej trgovini uglati pot v centralno Azijo, izdelal je nov projekt za železnico mej Taškendom in Khivo po sistemu Blecherjevem. To je visoko ležeča železnica, katere tir je položen na posebnih odrih; vlake bi časasno tirali velblodi. Vlada je ta načrt jako ugodno vzprejela in ga bode podpirala.

Dopisi.

Iz Rudolfovega 21. decembra. [Izv. dop.]

„Einladung zum Weihnachts-Oratorium“ poslalo nam je te dni že v drugo tukajšnje gimnazijalno ravnateljstvo. Prvič dobivši to vabilo menili smo, no — to je samo za Nemce, ali ko drugič vidimo zopet „Einladung“, spoznali smo, da se tudi Slovenci vabimo na oratorij.

Ravno tako smo se Slovenci vabili 18. novembra t. l. z neko „Einladung zur musikalisch-deklamatorischen Abendunterhaltung“ v gimnazijsko dvorano. K velikej sreči je bila mej na dotičnem pro-

➡ Dalje v prilogi. ➡

Slovincih le malokdo podpisuje svoje časnikom namenjene proizvode.

Ko bi bile ugodnejše naše politične razmere, priporočali bi toplo našim časnikarjem ono francosko navado; a za sedaj tega nikakor ne moremo, ker so politične razmere narodnemu slovenskemu časopisju posebno neugodne. Pri velikih narodih je na ostajanje duševnih sil, ki se rade skušajo in kažejo po časopisih; drugače je to v Slovincih. Naše razmere so tako malostne, da časopisje mora preživeti le malo ljudi. Že Brencelj je v predzadnji številki o tem brencal — iz lastne skušnje:

Osel je, kdor časnike piše,
On le suho kravo molze,
Čakajo naposled ga solze.

Zato je pri nas neobhodna potreba, da v časnike pridno pišemo tudi drugi, ki se ravno ne živimo s peresom, s časnikarstvom. Vse hvale so vredni naši odvetniki, uradniki, duhovniki, učitelji in profesorji in drugi zasebniki, obrtniki, trgovci, ki nekateri redoma, nekateri neredoma razne članke in dopise pošiljajo slovenskim novinarjem. Mej temi časnikarskimi prostovoljci so gotovo pri vseh slovenskih listih c. kr. uredniki in učitelji (tuje besede profesor ne bodem rabil poleg lepe domačinke) najmnogobrojniši in najpridniši. Vsi ti pridni pisatelji bi morali odložiti

pero, ko bi pri nas brezizjemno obveljalo, da mora pod vsakim člankom in dopisom stati pravo ime dotičnega pisatelja. Po dosedanjih zakonih je c. kr. uradnikom prepovedano dopisovati v novine. To prepoved je posebno zabičal in poostiril ministerski ukaz od 6. dne junija 1854. Nikdo naj se ne šali in tolaži, češ državna ustava je odpravila in pogazila vse take naredbe in ukaze iz časa prejšnjega absolutizma. Teh ustava nikakor ni odstranila, še omajala jih ni. Skoro gotovo se vsi čitatelji dobro spominjajo, da se je v državnem zboru že parkrat sprožilo, naj bi se za državne in javne uradnike sklenila ustavi primerna službena pragmatika, („službeni red“ — zlatega konja za dobro primerno besedo slovensko!). A do tega še nismo prišli. Ministerstvo ne stori ničesar, nikakor ne pospešuje take pragmatike, ki bi mu c. kr. uradnike vsaj nekoliko izvila iz njegovih samooblastnih rok. Oni ukazi starega absolutizma služijo ministerstvu vsake stranke. Sedanje: ministerstvo jih lahko vsak trenotek rabi zoper nasprotujoče mu uradnike, strastne privržence ustavoverne stranke; prejšnje ustavoversko ministerstvo jih je pa rabilo zoper nasprotujoče mu uradnike, ki so vlekl s konservativno stranko. Skratka vsako ministerstvo jih vsak trenotek lahko rabi in to brez najmanjše odgovornosti

zoper c. kr. uradnike, naj držé že s to ali ono stranko.

Po tem pojasnilu bode pač vsak lahko razumel moje prejšnje besede, da pri sedanjih političnih in službenih razmerah slovenskemu časopisju nikakor ne ugaja zahteva, da bi vsak svoje članke in dopise podpisaval z lastnim imenom. Podlistkar pozna nekaj profesorjev, ki so po slovenskih političnih listih napirali pač desetkrat več nego neka dvojica, napadali in izpodrivali so lastne predstojnike, više gosposke, deželne vlade in ustavoverska ministerstva, a nikdar jim ni prihajalo v misel, pod take vsakdanje sestavke za vsakdanje liste in tednike postavljati svojo firmo. Nikdo jih ni preganjal, ker jih nikdo ni poznal; a gorje njim, ko bi bili tako neprevidni, da bi z lastnim podpisom svetu kazali, da so se pregrešili zoper ona stara, a še zmerom veljavna ukaza od 6. junija 1854, od 22. nov. 1852 (in zoper §. 12 tiskovnega zakona od 1852 in zoper tiskovno novelo od 27. novembra 1859). Kjer ni zločinca ni toženca, ni obsojenca. Die Weisheit ist die Mutter der Vorsicht, ali kako se že glasi pri-slovica.

Tukaj moram omeniti še neko drugo grdo razvado mej nekaterimi slovenskimi časnikarji. Sedaj pa sedaj nastanejo po listih razpori in boji. Neki-

gramu imenovanimi pesnimi tudi jedna slovenska: „Ne boj se me;“ ker inace bi gotovo strahu skoprnili, in kdo bi bil tega tevtoničnega straha kriv? Naši odlično národní gospodje profesorji gotovo ne — ali kali?

Ne moremo se pri tej priliki prečuditi, zakaj bi se naši dijaki morali nemških pesnij učiti. Jasno nam je tedaj, zakaj smo čuli dijake neki večer očitno nemško popevati.

Evo Vam, mi nekdanji Ljubljanski dijaki smo bilo tako trdovratni, da bi ne zapeli nemške — česar nas tudi nikdo silil ni, — če bi nam celo gospod K. grozil, da nas žive našopa ali pa v spirit namoči. Kako čudno se svet obrača v Novem Mestu. Vsem nemškim pesnim in pevcem — želimo novo leto na — Nemškem!

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Danes zvečer predstavljate se igri: „Trnje in lavor“ in „Zakonska sol“. Opozarjamo občinstvo na to predstavo.

— (Odlikovanje.) Gosp. Fran Hafner, bivši profesor v Gorici, sedaj vodja gimnazije v Pazinu, dobil je viteški križ Fran Josipovega reda.

— („Škrata“) izšli sta danes zopet dve številki. Zaostale številke pridejo na svetlo do konca tega leta. Z novim letom prične „Škrat“ svoj drugi tečaj. Priporočamo tega sotrudnika na političnem polju vsem rodoljubom v duševno in gmotno podporo.

— (Ljubljanskega „Sokola“ redni občni zbor) bode v dan 4. januarja 1884. leta zvečer ob 7/8. uri v telovadnici c. kr. višje realke.

— (Na sv. Silvestra večer) priredi narodna Čitalnica Ljubljanska v zgornjih društvenih prostorih „Silvestrovo veselico“. Obseg jako zanimljivega sporeda bode: Komična igra (znana burka: „Čitalnica pri branjevki“), petje možkega in ženskega zbora v izvrstno sestavljenih, deloma novih točkah; godba gledališkega orkestra, nagovor k novemu letu in loterija. Da h koncu ne bode izostal ples, s katerim se bode „mladi svet“ zasukal v novo leto, to osobito nežnemu spolu lahko že naprej povemo. Natančnejši program priobčimo o pravem času. Nadejati se je torej h koncu leta mnogo-brojnega sestanka v veseli večerni zabavi.

— (Za „Mir“) treba tudi letos, kakor prejšnja leta podpore. Prosimo tedaj narodnjake po Slovenskem, naj se mej prazniki spominjajo tudi tega hrabrega in prepotrebne bojevnika.

— (Za meščane Ljubljanske) bili so v včerajšnji seji mestnega zbora vzprejeti gospodje: Srečko Nolli, klepar in France Slovša, mesar in hišni posestnik.

— (Za občane) Ljubljanske bili so v včerajšnji seji mestnega zbora vzprejeti: Václav Steiner, hišni posestnik; Pavel Lariha, hišni po-

sestnik; Lovrenc Blaznik, kramar; Ferdinand Braunseis, gostilničar; Josip Benedikt, trgovec in hišni posestnik; Gregor Pugel, starinar; Janez Trtnik, krojač; Josip Lasetzky, krojač; Franjo Kutel, molar in Josip Žgank, komisijonar.

— (Skupščina ljudskih učiteljev) Ljubljanskega mestnega šolskega okraja sklicala se je bila v četrtek ob 8. uri dopoldne v dvorano mestnega magistrata v svrhu, da bi se izvolila enqueta, ki bi imela preskrbeti učne knjige (berila in slovnice) v slovenskem jeziku za mestne ljudske šole. Prošnja mestnega zbora od predlanskega leta, da bi se v vseh razredih ljudskih učilnic slovenski jezik kot učni jezik upeljal, bila je od vlade kot opravičena uslišana in ima se vsled njenega odloka slovenski jezik kot učni jezik upeljati. Ker se je od strani učiteljstva večkrat navajalo, da primanjkuje potrebnih in pripravnih knjižic, mislil je mestni šolski svet na to, kako bi se temu nedostatku v okom prišlo, in skienil je v svoji seji 3. t. m., da se ima sklicati izredna skupščina ljudskih učiteljev, katera naj bi o tej stvari nasvete stavila. Na dnevnemu redu bila je torej izvolitev take enquete. Ko je bil starosta mestnih učiteljev g. ravnatelj Praprotnik svoj predlog glede izvolitve take enquete utemeljil, poprime prvi od fakijske stranke znani Zima za besedo, ter v daljšem a zmedenem govoru pobija potrebo take enquete. Po njegovem mnenji bi bilo najpred treba, da se izvoli enqueta, ki bi imela nalog pred vsem slovensko pravopisje ustvariti in določiti, sklicevaje se pri tem na jednako prizadevanje v Nemcih, posebno pri Prusih in Bavarcih. Pravi dalje, da so se lepe Slomškovske pesni o novejšemu času tako pokvarile, da so „ungeniessbar“ postale in je mnenja, da bi bilo najbolje, ako se pri izrazih in oblikoslovju ostane, kakršno je bilo pred 20 leti. Ne vem, ali bi se človek njegovi ignoranci — da ne rečem neumnosti — smijal, ali pa bi obžaloval, da ima Ljubljansko učiteljstvo takega kolego v svoji sredini. Al mar revež ne ve, da jezik živi, da se torej njegova oblika zmiraj menja, kakor se vsak narod in človeštvo sploh v svojem notranjem kakor tudi po svoji vnanjosti spreminja! Za izgled nam služi on sam! Dobro in stvarno ga je zavračal g. Tomšič. Tudi gospodu Gerkmannu se je pripelila ona neprilika, kakor tistemu, ki je hotel preklinjati pa je blagoslavljal. Veliko veselja in smeja prouzročilo je tolmačenje besed „beischaffung“ in „beschaffung“, katera izraza se nahajata v dopisih šolskega mestnega sveta na gospoda šolskega nadzornika. Narodni učitelji bili so mnenja, da te besede so jednega in istega pomena, in znati to, kar Slovenec imenuje „preskrbeti“, a nemškutarji bili so mnenja, da znati besedi „beischaffen“ in „beschaffen“ to, kar bi se reklo ustvariti, narediti. — Posebno neumnega se je delal nadzornik in pred-

sednik skupščine g. vitez Gariboldi. Njemu nikakor ni v glavo šlo, da beseda beischaffen ni nič drugega, kakor „herbei- in anschaffen“. Kaj ne? to so vam bistro glave! Prosit! Pri glasovanju bil je predlog g. Praprotnika z veliko večino sprejet. Zoper glasovali so le: Zima, Gerkmann, Linhart, gospa Suppant-schitsch, frajlica Schulz in g. Belè. V enqeto so izvoljeni gg.: Senekovič Aud., Wiesthaller Fr., Tomšič J., Predika J., Praprotnik A., Žumer A., Razinger A., Raktelj F.

— (Gosp. Zmagomir Sporn,) župnik v Ormoži, katerega Ormoški nemškutarji tako često tožijo in obrekujejo, postal je administrator Veliko-Nedeljske dekanije.

— (Čitalnica v Gorici) imela je 17. t. m. svoj občni zbor. Predsednikom je voljen g. Jakob Čebular, blagajnikom g. dr. Fr. Kos, tajnikom g. Iv. Pirjevec.

— (Mariborska čitalnica). Na Štefanovo, v sredo dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer ima Mariborska Čitalnica v svojih dvoranah občni zbor, h kateremu se p. n. čestiti društveniki po §. 17. čit. pravil najuljudneje vabijo. Dnevni red: 1. Govor predsednikov. 2. Prečitane zapisnika iz zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni predlogi. Odbor.

— (Kmetско društvo) na Slatini ima v 26. dan t. m. popoldne ob 3. uri javno zborovanje v gostilni „Hôtel Evropa“. Na dnevnem redu je: Nagovor predsednikov, govor o slovenskem kmetu, o šolstvu, o političnih razmerah in o gospodarstvenem položaji Slovencev na Štajerskem. Po zboru je veselica. Napovedanih je več gg. govornikov iz Celja in Maribora.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Budimpešta 22. decembra. Kraljevi tribunal potrdil je oproščujočo razsodbo v Eszlar-skeji pravdi.

Peterburg 21. decembra. Car se je, ko so se pri predvčerašnjem lovu sani preobrnila, poškodoval na hrbtu, a poškodba ni nevarna, pač pa bolesta.

Pariz 22. decembra. Oficijalno se potrjuje, da so Francozi v 17. dan t. m. brez boja zavzeli Sontay in trdnjavo, katero je sovražnik ostavil.

Ala 21. decembra. Nemški cesarjevič poslovil se je tukaj od svojega spremstva in se na meji še enkrat brzojavno kralju zahvalil za gostoljubnost.

Edinburg 21. decembra. V pravdi proti sokrivcem dinamitne zarote v Glasgowu bilo jih je pet za vse življenje, pet pa na sedem let obsojenih.

krat sem že opazoval, kako so nekateri časniki pri takih bojih rabili prepovedano, nepošteno orožje. Ko v svoji slepej strasti nasprotnika neso mogli ugnati ter pravde dobiti za se, jeli so vprašati po imenu svojega nasprotnika v drugem listu, jeli so bolj ali menj očitno kazati na ime, na osebo svojega nikdar ne podpisanega nasprotnika. Kako nespametno, kako nepošteno! S takim zlobnim ravnanjem svoje že na pol izgubljene pravde neso bolje podpri, svojih ugovorov neso pomnožili, ne utrdili. Zlobna strast jih k temu napeljuje. Čes, z našimi razlogi smo pri konci, vse nam je brezimni nasprotnik v nasprotnem listu spodkopal — končajmo boj s tem, da bode nasprotnik moral molčati, ovadimo ga visoki c. kr. vladi, ovadimo vladi ime c. kr. uradnika ali profesorja, ki piše nasprotne nam članke. Prav naravno, da c. kr. uradnik ali učitelj, če je dovelj previden, vsled one grde ovadbe obmolči. Večina čitateljev dotičnih listov pač ne ve, zakaj je nasprotnik obmolčal — iz gole previdnosti, — ne pa, da bi mu primanjalo bilo resničnih in izdatnih ugovorov; obmolčal je zaradi ovadbe njegovega imena, ki pa s pravdo ni imelo najmanjše zveze. Grda je vsaka ovadba, še grša je v razmerah našega časopisja. Ovadnik rabi nepošteno orožje, ki hoče osobo ugo-

vornika uničiti, ne pa njegovih ugovorov in razlogov. Tako ravnanje v nekaterih naših listih ni le strastno, ampak zlobno, ker namerava nasprotnika v osobno ali gmotno škodo poriniti. Besede tega odstavka naj si za ušesa zapišejo sedanji in bodoči časniki slovenski.

Iz zadnjih dveh odstavkov bode pač vse razloge sprevidel naš častiti rojak I. H., zakaj sem mu vsakokrat načeloma ugovarjal in se protivil njegovi nameri, da bi na čelu novega tednika svetu proglasil s programom tudi imena raznih sodelavcev. Nezavisni novi list, ki ga misli z novim letom mej slovenski svet pošiljati, pridobil bi pred svetom že naprej precej veljave, veliko zaupnost, ko bi ljudje videli, da je izdatelj in urednik g. I. H. v krog svojega lista zbral najspretnnejše, najbolj izvedene in tudi najbolj učene pisatelje slovenske. In nadejamo se, da bodo pogumnemu in podjetnemu možu tudi zvesti ostali vsi obljubljeni sodelavci. A dokler g. I. H. ne odstrani prej navedenih ministerskih ukazov, dokler državni zbor ne sklene in ne proglasi novega službenega reda (službene pragmatike) za vse, kar se c. kr. podpisuje (v državnem zboru že par let životari dotični odsek, a svoje naloge še sedaj ni izvršil — še celo pričel je ni), dokler se slavni vladi,

c. kr. ministerstvu ne omeji dotična samovoljna oblast, ne svetoval bi nobenemu c. kr. uradniku ali učitelju, da naj svoje politične sestavke in dopise v novem listu podpisuje z lastnim imenom. Bodoči urednik nezavisnega novega lista naj nam v dejansko življenje uvede oni uzorni pogoj, oni uzorni sklep narodnega zbora francoskega, da le lastni podpis, lastno ime meji tiskovno svobodo, jaz bi rajši rekel pisateljsko svobodo. Potem mu bodo brez vse nevarnosti v list dopisavali c. kr. uradniki in učitelji. Pri naših razmerah, — bodimo odkritosrčni — bi naše časopisje brez teh kaj uborno izhajalo. S temi besedami ne namerujem nobenega žaliti in tudi ne slave peti onim c. kr. uradnikom in učiteljem, ki slovenskim listom dopisujejo; ti izpolnjujejo le svojo narodno dolžnost. Vrag naj vzame one zaspance in bojazljivce mej njimi, ki nikdar ne vzamejo v roke peresa, da bi z uma svitlim mečem pobijali nasprotnike ali pa našemu ubogemu narodu gladili pot do višje duševne nabrazčnosti ali pa do večega gmotnega blagostanja. Kdor se pri tem delu ne šopiri in po otroški sam ne kaže, ne nastavlja se nobeni nevarnosti. Prej narisanih grdi in sebičnih ova duhov pa tako le malo brklja po slovenskih novinah.

(Dalje prih.)

Bittner-jev Coniferen-Sprit z l. 1883. se posebno odlikuje zaradi svoje arome in dobrote in presega, ker ta preparat nikakor ni ponarejen, v dobroti vse svoje prednike. Izza desetletnega obstanka se je to sredstvo udomačilo v vseh slojevitih prebivalstva kot vzduh čisteče za bolniške sobe odraslih in otrok, kakor tudi kot balzamično smolnata inhalacija za slabice in na prsih bolne. Tudi se je bil **Bittner-jev Coniferen-Sprit** o letošnji prvi mejnarodni farmacevtski razstavi na Dunaji odlikoval s srebrno svetinjo priznanja. Jedino pristen Bittner-jev Coniferen-Sprit se dobiva pri **Jul. Bittner-ju**, lekarnarji v Ribnovu, na spodnjem Avstrijskem, in pa v **Ljubljani** pri lekarnarji **Jul. pl. Trunkoczy-ju**. Cena steklenici 80 kr.; šestim steklenicam 4 gld.; razpršilnemu stroju 1 gld. 80 kr. (792)

Tuji:

dne 21. decembra.

Pri **Sionu**: Gottenfeld z Dunaja.

Pri **Malič**: Rohasch z Dunaja. — Fajdiga iz Trsta. — Kleinmann z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
21. dec.	7. zjutraj	735-96 mm.	— 9-0°C	sl. svz.	d. jas.	0-00 mm.
	2. pop.	735-65 mm.	— 1-6°C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	736-69 mm.	— 1-2°C	sl. jvz.	obl.	snega.

Srednja temperatura — 3-9°, za 1-8° pod normalom.

Dunajska borza.

dne 22. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	79 gld. 25	kr.
Srebrna renta	79	75
Zlata renta	93	95
5% marcna renta	93	85
Akcije narodne banke	843	—
Kreditne akcije	295	20
London	120	90
Srebro	—	—
Napol.	9	60
C. kr. cekini.	5	72
Nemške marke	59	30
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	121
Državne srečke iz l. 1864.	100 gld.	167
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	98	95
Ogrska zlata renta 6%	120	65
" " papirna renta 5%	88	50
5% štajerske zemljišč. od. ez. oblig.	85	70
Dunava reg. srečke 5%	104	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi.	115	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	119	25
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	103	10
Kreditne srečke	104	75
Rudolfove srečke	100 gld.	173
Akcije anglo-avstr. banke	10	19
Tramway-društ. velj.	120	75
	170 gld. a. v.	220
		50

Vabilo na naročbo

„SLOVANA“.

Slovanstvo si pridobiva na svetovnem pozorišču od dne do dne večjo moč in veljavo, tako, da ima že zdaj odločevalno besedo v svetovnih dogodkih. Imenitno je tedaj za vsacega omikanega človeka, posebno pa še za vsacega, kdor je s ponosom ud velike in slavne rodbine slovanke, da zvedava vedno točno o vsem, kar se godi imenitnega v Slovanih v političnem in kulturnem oziru.

In ravno mi Slovenci, kateri bi imeli toliko uroka, da s paznim očesom opazujemo napredek Slovanstva ter zajemamo iz njega novo moč v neravnem svojem političnem boju, premalo smo skrbeli doslej, da bi se seznanjali z bitjem in žitjem ostalih slovanskih narodov ter tako budili slovanško zavest in narodni ponos.

Da se opomore temu nedostatku, odločila sva se podpisana izdajati tednik z naslovom „**SLOVAN**“, kateri bode od novega leta izhajal v Ljubljani vsak četrtek na osmih straneh velike četverke.

„**SLOVAN**“ bode prinašal razne spise politične, gospodarske, znanstveno-popularne, kulturno-zgodovinske in leposlovne vsebine. Pridobil si je stalnih dopisnikov ne le iz vseh slovanskih pokrajin, ampak tudi iz Bolgarske, Češke, Hrvatske, Poljske in Rusije, tako, da bode prinašal vedno izvirna poročila o vsakršnih imenitnih dogodkih po širnem slovanskem svetu.

Za znanstveno-poučni in zabavni del pa si je pridobil „**SLOVAN**“ 51 stalnih sotrudnikov, izmed katerih imenujemo samo gg.: prof. A. Bezenška, prof. dr. Frana Celestina, Ivana Dečka, dra. Josipa Derca, ravnatelja Riharda Dolence, dra. Ivana Geršaka, prof. dr. Ign. Klemenčiča, prof. dr. Greg. Kreka, Frana Kuralta, župnika Božidarja Raiča, Ivana Resmana, dra. Ivana Tavčarja, prof. Ivana Trdina, dra. Jos. Vošnjaka, dra. Val. Zarnika in dobro znanega feljtonista Prostoplasa Kretanovca. Ti naši sotrudniki so porok, da bode mogel „**SLOVAN**“ vsestransko izvrševati svojo nalogo in da bode tako ustrezen današnjim potrebam slovenskega naroda.

Poleg vsega tega pa je „**SLOVAN**“ tudi največnejši tednik slovenski; velja namreč za celo leto samo 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld.

Slovenci! Ako boste z obilnimi naročili podpirali „**SLOVANA**“, bode prinašal tudi ilustracije, kakor želé mnogi rodoljubi. Ako se namreč oglasi zadostno število naročnikov, prinašal bode v vsakej številki slike, katere bodo seznanjevale slovensko občinstvo z zaslužnimi možmi in znamenitejšimi kraji velike slovenske domovine, ali pa mu predočevale predmete iz narodnega življenja slovenskega.

Ker je cena listu res mala, nadejava se tedaj potrebne gnotne podpore. Vrh tega pa upava, da stopijo v kolo dozdanih sotrudnikov tudi drugi domoljubi slovenski, kateri naj blagovoljno pošiljajo „**SLOVANU**“ poročila o vsakem znamenitem dogodku v ožji naši domovini.

Konečno še prosiva, naj se naročnina pošilja upravništvu, dopisi pa uredništvu lista, ter sklepava svoje vabilo s klicem:

„Naprej zastava Slave!“

V Ljubljani, dne 19. decembra 1883.

Ivan Hribar,
izdajatelj in lastnik.

Anton Trstenjak,
odgovorni urednik.

Ostale slovenske liste nljudno prosiva, da blagovolijo ponatisniti to vabilo.



Fran Laurič, trgovec in posestnik na Rakeku, naznanja v svojem in imenu svoje soproge **Engelhlde** roj. **Skazedonigg** ter svojih otrok **Georgine**, **Teodore**, **Adele** in **Jurija** s tužnim srcem žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njegov iskreno ljubljeni oče, oziroma tast in dedek, gospod

JURIJ LAURIČ,

trgovec in posestnik,

danes opoldne ob polu 1. uri, prejemši sv. zakramente za umirajoče, po dolžih a mučnih bolestih v 71. letu dōbe svoje blaženo v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo, v 23. dan t. m. ob polu štirih popoldne iz hiše umrlega.

Prosi se tihega sočutja!

(806)

Na Rakeku, v 21. dan decembra 1883.

Glasovir

(Stutzflügel) se po ceni prodaja. **Kravja dolina št. 2, I. nadstropje.** (805—1)

1000 litrov

izvrstnega žganja, pravega tropinca

prodaja po nizkej ceni

(776—6)

Fran Bratina, posestnik iz Ustja pri Ajdovščini.

Kakovost in cena žganja se pošilja na zahtevanje franko.

Zenitvena ponudba.

Gostilničar v Trstu, mnogostransko izobražen, srednje starosti, z dobrimi letnimi dohodki, želi očiniti se z bogato gospodično brez ozira na telesno lepoto. Ponudbe z naslovom: **K. P. J. 38** naj se pošiljajo na „**Amministrazione del Adria, Trieste**“ (804—2)



Gospodu
G. PICCOLI-ju,
lekarnarju
v Ljubljani,
Dunajska cesta.

Vaša „**Francova esenca**“ je jedino zdravilo, ki se mojemu želoču prilaga. Po vsakem zaužitju mi je lažje in boljše.

Kamenje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Jednajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „**Francova esenca**“, za katero se Vam najlepše zahvaljujem.

Gorenje Ležeče, Kranjsko

Ivan Zehrou.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „**Francove esence**“.

Aleksandrija v Egiptu, meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenic Vaše „**Francove esence**“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želoču in gliste.

Pulj, meseca decembra 1882.

Josip vitez Scordili,

c. kr. policijski komisar.

Vaša „**Francova esenca**“ s sijajnim uspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenic na povzetje.

Trdnjava Ivanič na Hrvatskem, v avgustu 1883.

Josip Marničić, usnjarski mojster.

„**Francova esenca**“ je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želoču in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prehajalno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se (291—6) o pravem času ne ozdravijo.

Steklenica velja 10 kr.

Kot praktikant

se vzprejme absolviran četrtošolec v lekarni **g. F. Wache** v **Metliki**. Hrana in stanovanje prosto. Pogoji sploh poljni. (799—2)

3000

2 (788—3)

ostankov prepróg

(po 10—12 metrov) pošilja po poštnem povzetju — ostanek po 3 gld. 80 kr.

L. Storch, tovarnik v Brnu.

Ako bi se blago ne dopadalo, se more zameniti.

Zoper jetiko!

Radgostski

univerzalni čaj

in

rožnovski maho-rastlinski celtilčki,



priporočajo se posebno za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčevo slabost, za splošno slabost čutenic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v priporočanje.

Velespoštovani gospod lekar **Seichert!**

Iz Hrudima mi je pisala denes moja prijateljica, naj jej pošljem tri zavitke vašega slovečega Radgostskega čaja, ter pravi mej drugim tudi to, da jej je ta čaj prava dobrota. Izvolite mi tedaj, ako mogoče s poštnim povratom, pod mojim naslovom poslati tri zavitke čaja in 2 škatljici rožnavskih celtilčkov.

S špoštovanjem

Marija Ridi,

soproga izdelovalca glasovirov v Nahodu (Češka).

Vaše blagorodje!

Prosim vas, pošljite mi po poštnem povzetju v poskus jeden zavitek Radgostskega čaja in 2 škatljici maho-rastlinskih celtilčkov za nako na prsih bolne osebo, ki kri bljuva. Vlansko leto je to zdravilo istoj dobro služilo in bilo vsepešno. Naslov: **Župnija Kilb**, severne železnice postaja Loosdorf.

Vaše blagorodje!

Ker sem večkrat užel vašo zdravila hvaliti, dakle prosim, da mi pošljete brzo 2 zavitka Radgostskega čaja.

Udani

Henrik Lene,

dvorni puškar, v Berlinu. Friderikove ulice 112.

V Berlinu dne 14. aprila 1877.

Čestiti gospodi!

Rabil sem vaš čaj zoper svoj hronički katár v želoču; ker mi je pa resnično pomagal, prosim vas prav prijazno, pošljite mi po poštnem povzetju še 2 zavitka svojega izvrstnega Radgostskega univerzalnega čaja.

Sploštovano

Math. Bertel, trgovec.

Thüringen, Vorariberg, dne 30. jan. 1879.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljene čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljene paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in **Rožnovski maho-rastlinski celtilčki** dobivajo se vedno le v lekarni **J. Seicherta** v Rožnovi (na Moravskem), in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: **W. Mayr** v Ljubljani, **W. König** v Mariboru, **S. Mittelbach** in **J. Cejbe** v Zagrebu, **Barmherzige Brüder** in **A. Nedved** v Gradci, **A. Marek** in **J. Kupferschmid** v Celji, **O. Russheim** v Lipnici, **Carl Grabacher** v Murau, **J. Illing** v Rettenmanu, **W. Thurnwald** v Celovcu.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materialnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava voda za oči, prirejena natanko po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepljenje in vzdržanje vida v vsake starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava se dobi samo naravnost iz lekarne v kopelišči Rožnavi.

Rožnovski cvel za živce, hitro in trajno ozdravlja putiko, trganje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah. Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarne v Rožnavi (Moravska). (693—7)

V prodajalnici z mešanim blagom potrebuje se

deček (učenec),

zmožen slovenskega in nemškega jezika, kateri je tudi obiskoval jeden ali dva razreda realke in je zdrav. Učenje traja 3 1/2 do 4 leta; hrano dobi in stanovanje, obleko pa od svojih starišev. — Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (794—3)

Pivovarna bratov Kosler-jev.



Izvrstno

marčno pivo

v zabojih po 25 in 50 steklenic

se dobiva iz (83—46)

ALOJZIJ MAYER-jeve

zaloge piva v steklenicah v Ljubljani.

RAZGLAS

hranilnice in zastavljalnice Ljubljanske.

Zarad sklepanja računov za drugo polovico 1883. leta bo hranilnica

od 1. do uštetega 15. januarja 1884.

in zastavljalnica

od 27. decembra 1883. do uštet. 17. januarja 1884.

za občinstvo zaprta.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice in zastavljalnice

v Ljubljani, dné 19. decembra 1883.

(803—1)

Berolin. ● IVAN HOFF, c. kr. dvorni fabrikant sladnih preparatov na Dunaji. ● St. Peterburg.

Ivana Hoffa

Zdravilno pivo iz sladnega izlečka.

Proti občnemu oslavljenju, bolečinam v prsih in želodcu, sušici, redkej krvi in nerednim opraviлом spodnjetelesnih organov, izkušeno krepilo za okrevajoče po vsakej bolezni. Cena steklenici 56 kr.

Zasluzni diplom mejnarodne zdravstvene razstave v Londonu 1881. leta za medicinske tvarine in aparate v pospeševanje zdravja.

Podpisi:

Nj. veličastvo kraljica Viktorija angleška. — Nj. kr. visokost vojvoda Edinburški. — Spencer, predsednik razstave. — John Eric Erichsen, načelnik odbora. — Mark. H. Judge, tajnik.

Ivan Hoffov

Koncentrirani sladni izleček.

Za bolne na prsih in plućah, zastarel kašelj, katere, bolezni v grlu. — Sigurnega uspeha in zelo prijetno za uživati. — V flaconih po 1 gld. 12 kr. in po 70 kr.

Ivana Hoffa

Bonboni iz sladnega izlečka za prsi.

Proti kašlju, hripavosti, zasliženju nepresegljivo. Zaradi mnogoterih posnemaj naj se pazi na višnjeve ovitek in varstveno znamko pristnih sladnih bonbonov (slika izumitelja). V višnjevih zavitkih po 60, 30, 15 in 10 kr.

Ivan Hoffova

Sladna čokolada.

Jako redilna in krepilna za osebe slabotnega telesa in živcev. Zelo okusna in posebno priporočati, kjer je zauživanje kave ker vzbujajoče zabranjeno. Zavoj 1/4 klg. po 1:80 gl., 90 in 60 kr.; zavoj 1/2 klg. 2:40 gl., 1 60 gl. in 1 gl.

Proti kašlju, hripavosti, bolečinam v prsih in želodcu, oslavljenju, sušici, slabej prebavljivosti, najuspešnejše krepilno sredstvo za okrevajoče po vsakej bolezni.

58 krat odlikovano. Ustanovljeno 1847.

Izumitelju in jedinemu izdelovalatelju pristnih preparatov iz sladnega izlečka, gospodu

IVANU HOFF-u, c. kr. dvornemu založniku, c. kr. svétniku,

dvornemu založniku skoro vseh evropskih suverénov, Dunaj I., Tovarniška zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8., tovarna: Graben-hof, Bräunerstrasse 2.

Priznavanja in naročila visocih in najvišjih oseb leta 1882.: Cesarski visokosti nadvojvoda Karol Ljudovik, nadvojvoda Friedrich, kr. visokost princ Wales-ki, princesa de Ligne, vojvodinja Oldenburška, princesa Reuss, gč. pl. Ferenczy, čitateljica Nj. veličanstva naše presvetle cesarice, angleška bonne (varuhinja) Nj. cesarske visokosti princeze Marije Valerije, obitelj Metternich, Clam-Gallas, Karaesonyi, Batthyanyi, Rommer, nj. vzviš. fem. Filipović, grof Wurmbrand itd. itd. — Priporočano po zdravniških prvkih, profesorjih dr. Bamberger, Schrötter, Schnitzler, Granichstätten in mnogo drugih Dunajskih.

Pet najnovejših poročil in zahval za ozdravljenje meseca septembra 1883. z Dunaja in z dezele.

Stotisočeri, ki so že nad vsem obupali, bili so rešeni po Ivan Hoffovih sladnih preparatih (zdravilno pivo iz sladnega izlečka), da so zadobili nazaj ljubo zdravje ter se ga še zdaj veselijo. (Samolastno izrečene besede ozdravljenih.)

Vaše blagorodje!

Celo leto sem trpel na mučnem želodčnem kataru in kašlju; zaman so bili vsi leki, dokler neseem rabil Vaših izvrstnih Ivan Hoffovih sladnih preparatov. Čez nekaj mesecev izostane kašelj, tek se vne, in moje zdravje je bilo po Vašem Ivan Hoffovem zdravilnem pivu iz sladnih izlečkov popolnem popravljen. Vzprejmite moje iskreno zahvalo. Ob jednem priložim zahvalo v ogerskem jeziku, razglasite jo po širnem svetu.

Mezőköveszhaza.

Dr. Alojzij Nagy, župnik.

Vaše visokorodje!

Prosim Vas, da mi takoj kakor hitro možno pošljete 13 steklenic Vašega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in dva zavoja sladnih bonbonov po poštnem povzetju. Z veseljem konstatujem, da Vaše fabrikate prav rad rabim, ter da mi ugajajo in koristijo. Z visokim spoštovanjem

St. Andrej pri Beljaku, 5. septembra 1883.

M. pl. Peichl, vodjeva soproga.

Zdravniško priznanje.

Častno mi je Vam naznanjati, da so se Ivan Hoffovi sladni preparati doslej pri vseh mojih bolnikih, kateri so že dolgo trpeli na težkem sopenji, slabem teku in prebavljenji, prav dobro obnesli; zatorej Vas vnovič prosim, da pošljete s poštnim povzetjem in naslovom: „G. Ivanu Guschallu v Brnu“ 28 steklenic zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in 3 zavoje sladnih bonbonov.

Spoštovanjem

Grottava, 9. septembra 1883. Dr. Josip Fröde, prakt. zdravnik.

SVARILO.

Zahtevajo naj se samo prvi pristni Ivan Hoffovi sladni preparati z varstveno znamko, katera je po c. kr. trgovinskem sodišči na Avstrijskem in Ogerskem registrovana (slika izumiteljeva). Nepriprtnim izdelkom drugih nedostaje zdravilnih sokov zelišč in pravilno izdelovanje Ivan Hoffovih sladnih preparatov ter po izjavah zdravnikov mogó celo škodljivo uplivati na zdravje.

Prvi, pristni, slizo razsnjujoči Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsi zaviti so v višnjeve papir. Naj se izrečno le taki zahtevajo.

Ivan Hoffovi bonboni iz sladnega izlečka v višnjevih zavojih po 60, 30, 15 in 10 kr.

(658—11)

Glavno zalogo v Ljubljani ima: Peter Lassnigg, trgovec s špecerijami.

Nadalje imajo zaloge: V Reki: Nic. Pavasich, droguist; v Gorici: G. Christofaletti; v Mariboru: F. P. Holasek, na glavnem trgu; v Ptuj: J. Kasimir, lekarnar; v Celju: J. Kupferschmidt, lekarnar; v Kranju: Fran Dolenc, trgovec.

Paris. | London. | Budimpešta. | Gradec. | Hamburg. | Frankobrod na M. | New-York.

Vsi čiharni Ivan Hoffovi sladni preparati so bili 58 krat po cesarjih in kraljih odlikovani.

Ustanovljeno leta 1847.

Slika pesnika S. Gregorčiča

dobiva se na fin in močen papir tiskana v „Narod-
nej tiskarni“ — Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Mlin in žaga

št. 99 v Kočevju na Kranjskem: hiša v jedno nad-
stropje, mlin s 7 kamei in žago, v jako dobrem stanju —
se prodaja s prav ugodnimi pogoji, ali pa se tudi daje v
najem za več let. — Natančneje pri lastniku v Ko-
čevju št. 99. (787—3)

Skladbe,

zložil F. S. Vilhar.

Prva knjiga teh skladb, koje so že do sedaj v
slovanskem svetu nemalo senzacijo vzbudile, dotiskana
je. Po zadržaji zanimiva je za vsacega, koji se z
glasbo ali petjem bavi; ona obsega: I. samospeve,
II. moške zборе, III. mešane zборе in IV.
skladbe za glasovir.

Knjiga je vrlo ukusno opravljena ter ima na ve-
likem formatu 92 strani. Prodava jo v Ljubljani
knjigarna J. Giontini-jeva po 2 gld. 40 kr.; dobi se
pa tudi pri skladatelji samem v Karlovi (Hrvat-
ska) po 2 gld. 20 kr. (744—11)

Klobuke

za gospode in dečke,

čevlje in škornje iz klobučine,

potem

perilo za gospode,

zavratnike, ovratne robce itd.

v največji izbiri in po izredno nizkih cenah
priporoča (800—2)

L. Pribošic,

št. 6 Gledališke ulice št. 6.

Klavir,

dobro ohranjen, gotova cena 180 gold. — Kolodvorske
ulice št. 24, III. nadstr., leve stopnice. (795—3)



C. k. privilegij za izboljšanje
šivalnih strojev.

Ivan Jaz,

v Ljubljani, Hôtel Evropa.

Zaloga vsakovrstnih

šivalnih strojev

za družine in rokodelce, rabljivih za
vsakotero šivanje. (376—26)

Sestletna garancija!

Poduk brezplačno. Na mesečne obroke po 4 do 5 gl.

Le prava

Popp-ova Anatherin-ustna voda

ozdravi krvavljenje dlesna, utrdi razmajane
zobe ter prežene vsak slab duh iz ust.

Prav prijetno se čutim dolžnega, da se najiskre-
nejše zahvalim gospodu c. kr. dvornemu zobozdrav-
niku dr. J. G. Popp-u, čegar po njem iznajdeno
anatherin-ustno vodo sem upotrebljeval pri kr-
vavljenju dlesna, omajanih zobeh ter pogostih rheu-
matičnih zobobolih, in pa da sem preganjal duh po
tobaku, za popolno ozdravljenje ne le občutljive, nego
tudi ostudne bolezni ter mu prav rad izjavljam svojo
pravično pohvalo. (778—5)

Dunaj.

Libert Helfer l. r.

fabrikant pohištva, Gumpendorf št. 535.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarnih J. Svoboda, G. Pic-
coli, V. Mayr, Jul. pl. Trnkoczy, E. Birschtz, dalje pri
trgovcih Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M.
Schmidt, V. Petričič, L. Pirker, P. Lassnik, Terček &
Nekrep; v Postojni: A. Leban, lekar; v Škofjeli Loki:
C. Fabiani, lekar; v Kočevju: J. Braune, lekar; na Kr-
škem: F. Böhmches, lekar; v Idriji: J. Warta, lekar;
v Kranju: K. Šavnik, lekar; v Litiji: J. Benes, lekar;
v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Novem mestu: D. Ri-
zzoli in J. Bergman, lekarja; v Trebnjem: J. Ruprecht,
lekar; v Radovljici: A. Roblek, lekar; v Kamniku:
J. Močnik, lekar; v Crnomlju: J. Blazek, lekar; v Vi-
pavi: V. Kordas, lekar; v Pontafu: P. Osaria, lekar.

Odlikovano

s srebrno svetinjo o prvi mejnarodni farma-
cevtiški razstavi na Dunaji 1883. l.,

potem:

na Dunaji 1880, v Gradcu 1880, v Tešinu 1880, v Hebi 1881.



**Bittner-jev
Coniferen-Sprit**



Podoba steklenice Bittner-jevega „Coni-
feren-Sprita“ z razpršilnim aparatom.

Jedino pristen Bittner-jev Co-
niferen-Sprit se dobi samo pri

**J. Bittner-ji, lekarnarji v Rih-
novu, Spod.-Avstr.,**

in pa

**v Ljubljani pri lekarnarji
J. pl. Trnkoczy-ji.**

Cena steklenice Coniferen-Sprita
80 kr.; šestorici steklenic 4 gld.;
razpršilnemu stroju 1 gld. 80 kr.



Jedino pristno le z varstveno znamko!
Patent razpršilni stroj ima ulito firmo:
Bittner, Reichenau. N.-Oe. (792—1)



Rezilne stroje za škopo in klajo,

rezačice v vsaki poljubni dolgoti, v 24 raznih velikostih, izdelujejo kot
posebnost izvrstne kakovosti in rabnosti ter razpošiljajo točno z Dunaja

PH. MAYFARTH & Co., izdelovalci strojev,

WIEN, II., Praterstresse 78.

Iščejo se izvedeni, zanesljivi agenti. — Prekupcem se dovoljuje visok rabat.
— Ilustrovani ceniki gratis in franko. (771—4)



Kranjska deželna razstava v Ljubljani 1883!
Velika srebrna državna svetinja, kot največje
priznanje

za
najboljše, nedosežene, svetovno-znane fabrikate,
kakor

Rezalnice za šopo in krmo, mline na
debelo moko, snažilne mline, rezilne stroje za repo,
trijere ali stroje za obravnavo žita,

v vseh velikostih, najtrpežnejše konstrukcije in najizvrstnejšega izdelka!

— Jamstvo, čas za poskušnjo, nizke cene, olajšave plačevanja! —

Doslej se je razprodalo nad 100.000 strojev po vseh deželah sveta!

Ilustrovani katalogi na zahtevanje gratis in franko. — Zvedeni agenti in prekupei
se vzprejemajo z ugodnimi pogoji. (793—2)

HENRIK LANZ na DUNAJI, III., Hintere Zollamtsstrasse 13. a.
Landwirthschaftliche Maschinenfabrik.

Darila za Božič in Novo Leto!

Velika izbér

zlatih, srebrnih in
nikljevih žepnih ur,
stenskih ur z nihali
v vseh velikostih.



Velika izbér

francoskih in ameri-
kanskih budilnih ur
z dnevnim kazalom
in brez njega.

Švicarske sviralke,

igrajoče 1 do 10 točk, z glasovi harfe, male flavte in citer, tudi
z bobničkom in zvončki.

Vse to v bogatej izbiri in najcenejše pri (784—5)

JOSIPU GEBL, urarji v Slonovih ulicah 11.

Najpripravnejše za gospe in gospice!

Moderoi,

priznано dobro prilježni in najboljši kup.

Volnati pleteni robci, kikirje iz klobučine, dokolenki (kamašnje),
nogovice in rokavice za gospe in gospode, spodnje jopice itd. —
Ozaljški za krila, baržun (žamet), pliš, atlas v vseh barvah; čipke,
trakovi, gumbe itd.

Trakovi z napisi za vence

se takoj priskrbé. Naročila se točno izvršujejo.

Ana Šinkovic

na Mestnem trgu v Ljubljani.

(791—3)

Bergerjevo medicinično milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim
uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na
glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo**
milo iz smole ima 40% koncent. smole iz lesa ter se stvarno od vsega
druzega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se prekanje
izogne, zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole** in se pazi na
znano varstveno marko.

Pri trdovratnih poltnih boleznih rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno samo **Bergerjevo milo iz smole in žvepla**, ker so
inozemski ponarejanja neuspešni izdelki.

Kot milejše milo iz smole za odstranjenje vseh

nečistosti na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepreprečno kosmetično milo za umi-
vanje in kopanje pri vsakdanjaj rabi služi

Bergerjevo glicerimilo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

(44—24)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar
G. HELL v OPAVI.

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarnih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl.
Trnkoczy. **V Kočevju** J. Braune. **V Krškem** J. Bomeker. **V Idriji** J.
Warto. **V Kranju** K. Šavnik. **V Litiji** Jos. Beneš. **V Novem mestu**
D. Rizzoli. **V Radovljici** A. Roblek. **V Vipavi** A. Konečny.